

J.45. A

ORION

1909

REVISTA DE ASTRONOMIE POPULARĂ

PENTRU CITITORII NOȘTRII

MUZEEU
ASTRONOMIEI
ROMÂNEȘTI

Timp de o lună și jumătate, «Orion» nu a apărut și fie care rău cu binele lui: neapariția la timp a acestei reviste, mi-a dat ocaziune să dovedesc, că sunt mulți cititori, care nu se pot lipsi de «Orion». Fără nici o falșe modestie, mi-a fost dat să constat, câtă dragoste au mulți cititori pentru «Orion». Scrisorile lor, prin care îmi dedeau sfaturi și încurajări, m'au convins cu totul, de interesul ce-l pun pentru această revistă astronomică.

Nu pot să explic aci cauza neapariției, sunt lucruri prea materiale, prea terestre și noi ne ocupăm în «Orion» numai de cer. Am promis că «Orion» nu va înceta și mă țin de cuvânt, ori și câte sacrificii aș face pentru revista aceasta.

Mai puțin voluminoasă ca în trecut, revista se prezintă însă mai bine în ceea ce privește partea tehnică.

Dacă abonații rămași în urmă cu plata își vor aduce aminte că o revistă, fie ea chiar astronomică, cere cheltueli, le voi mulțumi.

V. A.

UN CATACLISM CERESC

Era seară.

Câteva stele căzătoare străfulgerară bolta cerească dinspre răsărit, ca prevestitorii unor evenimente cerești extraordinare.

Din ceața serii începea a se desluși la răsărit licărirea din ce în ce mai intensivă a unor stele necunoscute, cari schimbau cu totul aspectul cerului. Una mi se părea să fie Jupiter. Câtealalte două însă, dintre cari una mai ales cu mult mai mare decât Jupiter, ca o lună mică, erau de sigur străine. Să fie — imi ziceam eu, — niște stele noi, sau să fi intrat o stea dublă întunecată în sistemul nostru, fără ca astronomii să fi prins de veste?

M'am convins îndată, că e cazul din urmă.

Aștrii se mișcau încet apropiindu-se deolaltă și colosul sistemului nostru planetar se apropia și el de astrul mai mare, cum plutește în aer o bășică de săpun.

Imi cam făceam idee ce ințeli vertiginoase trebuiau să însuflețească aceste corpuri uriașe, ca de la distanța lui Jupiter să se poată observa

cu ochii liberi, cum balansează spre olaltă. Apropierea însă nu era directă și toți astrii pluteau parcă unul în jurul celuilalt. Jupiter însă se apropia în o spirală tot mai mult și tot mai repede de astrul mai mare.

M'am cutremurat. Admirația de până aci mi se preschimbă în groază căci prevedeam urmările. De altfel liniștit n'am fost nici mai înainte. Un presimț ciudat îmi spunea, că se apropie o catastrofă.

Câțiva asteroizi scoși din orbitele lor trecură în zbor încovăiat, în preajma locului pierzării, ca un stol de păsări speriate și se pierdură în spațiu.

Știam sigur, că și pământul nostru cu toată liniștea lui aparentă a ieșit din drumul său regulat. Cine știe, va lua un drum nou, mai departe, sau mai aproape de soare și vom fi siliți să ne părăsim patria de azi și să emigrăm spre ecuator, sau spre poli, ca să nu fim expuși frigului, sau focului solar.

Aceste perspective însă nu mă nelinișteau mult, căci inima mi-se stringea în piept de groază și mă așteptam la o catastrofă cosmică mai mare.

Presimțul nu m'a înșelat.

Jupiter se apropiase așa de mult, încât nu se mai putea distinge de astrul mai mare. Acesta deveni dintr'odată mai intens și începu a crește în dimensiuni, luând o formă lungăreață. Știam bine ce s'a întâmplat. Jupiter s'a ciocnit cu astrul mai mare, luând amândouă foc, exploziunile se întind acum în jur în spațiu.

Incendiul ceresc creștea mereu, văzând cu ochii.

Acum era mai cât soarele de mare, lumina lui lumina ca ziua. Oamenii uitaseră, că în acel moment ar fi trebuit să fie noapte complectă și se uitau uimiți, fără să înțeleagă, ce se petrecea și fără să înțeleagă primejdia cataclismului, ce-i amenința. Nici prin gând nu le trecea, că însuși pământul, pe care stau așa de neclintiti și înmărmuriți, în acest moment e și el jucăria aceleiași întâmplări.

Intr'u aceea focul ceresc creștea mereu, firește și astrul, vatra acestui foc, se apropia de pământ în drumul său spre soare, iar soarele gravita singur și el spre astrul străin cu planete cu tot.

Furioare de flăcări începeau a se desluși și a se repezi năvalnic în toate direcțiunile, amenințând să cuprindă întreg orizontul răsăritului.

Acum știam, că s'a sfârșit.

Nu mai era decât chestie de timp ca incendiul să ajungă până la noi și să înghiță pământul, ca un cărbune aruncat într'un cuptor și nu era putere, care să pună stavilă flăcărilor mistuitoare.

Eram conștient de toată grozăvia și solemnitatea momentului, dar mă împăcasem eu el. Incepuse chiar a mă stăpâni o bucurie răutăcioasă. E bine așa, îmi ziceam, așa trebuia să se sfârșească, planeta noastră n'a fost vrednică să mai trăiască.

Pentru ce să'și continue mersul său regulat, pentru ce să o încălzească soarele? Doar pentru aceea, ca despoții și călăii popoarelor să le poată exploata și brutaliza mai departe neconturbați? Piară mai bine totul cu aceste existențe stupide și nevrednice cu tot, să nu mai rămână nici urmă din acest cuib de mizerii și de crime.

Ne-am născut ca popor în întunerec, am crescut în întunerec și martiri vecinic. Nouă nu ni s'a arătat zana libertății decât momentan, la lumina roșie a flăcărilor și fulgerelor și a dispărut deodată cu flăcările, pentru ca să ne înghită iar întunerecul vecinic.

Iată-ne după optsprezece veacuri, națiune crescută, în veacul luminei, dar pentru noi n'a răsărit nici azi soarele libertății. Noi ne ducem mai

departe crucea martirului și ne amenință acum la lumina libertății desființarea națională, nimicirea inecată, otrăvită, batjocorită și martirizată.

Mai bine o moarte respectivă cu dușmani cu tot, cu politicieni îngâmfati, cu capete încoronate cu tot. Acum odată și pentru ultima oară ne vedem egali cu stăpânii noștri în fața primejdiei. Incendiul ceresc e drept, el nu mai face nici o alegere între stăpâni și robi.

Acum odată suntem egali și noi și liberi. . . . .

Ca servicii neprețuite n'aș putea face popoarelor oprimăte, dacă aș putea împrumuta despoților acest vis și mai ales, dacă ar avea barem ceva cunoștințe astronomice, ca să-l înțeleagă. Căci mai toți acești despoți, cari se cred așa de puternici și înțelepți la comiterea crimelor împotriva popoarelor, sunt așa de săraci cu duhul, încât nu'și pot ridica barem câte odată privirile spre cer, spre lumină. Sunt niște vermi păcătoși și nepuțințioși.

Ce servicii neprețuite n'ar face omeniei un astru străin întunecat, care intrând în domeniul sistemului nostru solar să-i nimicească pe câtva timp echilibrul, amenințând cu pustiire această planetă păcătoasă.

Toate privirile s'ar înălța un moment spre cer, uitând toate nimicurile vieții și acești viermi insolenți, cari s'au crezut atât de puternici, convingându-se dintr'odată, că nu sunt decât vermi, pe cari pasul sorții îi poate călca oricând în țărână, poate că s'ar îndruma pe o cale mai bună și mai cinstită. Ar fi un memento, un punct de orientare și îndreptare în viața omeniei, care ar contribui poate mai mult la îndrumarea ei spre bine, decât toate năzuințele oamenilor de bine și decât toate conferințele de pace.

Ardeal.

I. C.

VIITORUL PĂMÂNTULUI

În unul din ultimele numere ale revistei franceze *l'Illustration*, abatele Moreux publică un interesant articol asupra viitorului pământului nostru, glob care e pe cale de răcire, care se contractează mereu și a cărui crustă e amenințată să sufere mari schimbări.

După abatele Moreux, relieful planetei noastre va suferi mari schimbări. Prima figură arată relieful actual al Europei, a doua îl arată pe cel care va fi în viitor.

Din Anglia nu vor rămâne decât două insulețe, din Franța de asemenea, din Italia va rămâne dor brâul Apeninilor; Oceanul înghețat va ajunge până la câteva sute de kilometri de nordul Moldovei. Și câte alte schimbări. Pământul nu e azi, așa cum a fost acum câteva sute de mii de ani și peste alte câteva sute de mii de ani, nu va fi așa cum este astăzi. Nimic nu e veșnic, nici în cer, nici pe pământ.

RELIEFUL EUROPEI AȘA CUM ESTE AZI

RELIEFUL EUROPEI AȘA CUM VA FI PESTE CÂTE-VA SUTE DE MII DE ANI